

δρέα Δημητριάδη, που να μην κοσμείται από αντίκες και αρχαία αντικείμενα. Τα περισσότερα βρίσκονται σε βιτρίνες, ενώ τα πιο μεγάλα είναι τοποθετημένα σε διάφορες γωνίες του σπιτιού. Στα σίγουρα υπάρχει μια ευλαβική κατάνυξη στον τρόπο που βρίσκονται ταξινομημένα όλα αυτά τα πολύτιμα αντικείμενα σε κανένα σημείο όμως δε δίνει το στίγμα ενός ιδιότροπου και ιδιόρρυθμου συλλέκτη, που θα διαμόρφωνε με τέτοιο τρόπο τη συλλογή του ώστε να είναι απρόσιτη σ' αυτόν που θα ήθελε να την ερευνήσει.

Τα τρία παιδιά του Δημητριάδη μεγάλωσαν σ' αυτό το σπίτι ανάμεσα σε μουσειακά είδη, κι έκαναν τα πρώτα βήματα τους πλάι σε αρχαίους αμφορείς και αγάλματα. Τούτες οι σκηνές από το παρελθόν ήρθαν στο νου μας πριν ακόμα αρχίσει ο Ανδρέας Δημητριάδης να μας λέει την ιστορία του, κι αυτό γιατί το ίδιο το σπίτι καταμαρτυρούσε μια τέτοια ιστορία. Στο σπίτι του Ανδρέα Δημητριάδη δεν υπάρχουν διαχωριστικά ανάμεσα στο χώρο που ζει και στο χώρο όπου φυλάττει την πολύτιμη αυτή συλλογή. Οι δυο κόσμοι συνυπάρχουν.

Ποιος είναι όμως ο Ανδρέας Δημητριάδης; Γεννήθηκε στην Κυθρέα το 1926. Μετά την αποφοίτηση του από την εμπορική Σχολή Σαμουήλ, εργάστηκε στο Δασονομείο από το 1943 μέχρι το 1949 και αργότερα προσελήφθη από την Εταιρεία ΣΙΕΛ, όπου εργάστηκε μέχρι το 1986 σαν διευθυντής πωλήσεων. Έχει επισκεφθεί πολλές χώρες της Ευρώπης (Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία) της Μέσης Ανατολής (Συρία, Λίβανο και Τουρκία) καθώς επίσης και της Αφρικής (Αίγυπτο, Σουδάν, Κένυα και Γκάνα) από όπου και έχει αγοράσει πολλά κομμάτια από τη συλλογή του. Δυστυχώς, μεγάλο μέρος από τη συλλογή του έχει μείνει στην κατεχόμενη Κυθρέα.

"Αρχισα αυτή τη συλλογή - είπε στο "Περιοδικό" ο κ. Δημητριάδης - από τότε που έπεσε στα χέρια μου η βιβλιοθήκη του παππού μου του Παπαγιάννη. Αγαπούσα πάρα πολύ τα βιβλία και περνούσα σχεδόν όλες τις ελεύθερες μου ώρες στις βιβλιοθήκες που υπήρχαν τότε. Επίσης, όλες τις οικονομίες μου τις έδινα για την αγορά βιβλίων γιατί σαν νέοι τότε, δεν ξοδεύαμε λεφτά για δυσκοθήκες κι όλα αυτά. Οι αξίες ήταν διαφορετικές. Παρόλα αυτά, ποτέ δεν αισθάνθηκα την ανάγκη να αποταμιεύσω. Ό,τι κέρδιζα τα ξόδευα αγοράζοντας παλιά βιβλία και αρχαία αντικείμενα. Μόνο όταν γεννήθηκαν τα παιδιά μου αγόρασα ακίνητη περιουσία".

Ρωτήσαμε τον κ. Δημητριάδη να μας πει πώς κατάφερε να συγκεντρώσει όλη εκείνη τη συλλογή από αρχαία. "Τα παλιά χρόνια, μας απάντησε, δεν υπήρχε νομοθεσία. Υπήρχαν άνθρωποι οι οποίοι αγόραζαν τα αρχαία από τυμβωρύχους και τα μεταπουλούσαν σε μας. Οι κερδισμένοι, βέβαια, δεν ήταν οι τυμβωρύχοι αλλά αυτοί που μεταπουλούσαν σε μας. Εγώ, όπως και άλλοι που επίσης έχουν συγκεντρώσει συλλογές, αγοράζαμε απ' αυτούς τους εμπόρους, για μερικά γρόσια ή σελίνια. Ιδιαίτερα σε τουρκικά χωριά βρήκα και αγόρασα πολλά αρχαία. Για παράδειγμα, στον Άγιο Ιάκωβο που βρίσκεται κοντά στο ελληνικό χωριό Γύψου, γνώριζα ότι υπήρχε μυκηναϊκός συνοικισμός. Πήγαινα συχνά εκεί και ρωτούσα και πράγματι σε εκείνο το χωριό, βρήκα και αγόρασα πολλά αρχαία της μυκηναϊκής εποχής.

Αυτό που εύλογα αναρωτηθήκαμε ήταν πόσοι ξένοι εκείνο τον καιρό έκαναν τέτοιες αγορές, γι' αυτό και ρωτήσαμε τον κ. Δημητριάδη να μας πει αν ήταν μάρτυρας τέτοιων περιστατικών.

"Έβλεπα τους ξένους -" μας ανέφε-

ρε - να κάνουν τέτοιες αγορές και πείσμωννα. Το πάθος μου γινόταν πιο μεγάλο. Έτσι, όσοι αγοράζαμε αρχαία εκείνο τον καιρό είχαμε ως μοναδικό σκοπό να τα κρατήσουμε στον τόπο μας. Θυμάμαι που ερχόντουσαν πολλοί ξένοι και ζητούσαν να πάρουν πληροφορίες για ανθρώπους που πουλούσαν αρχαία. Πολύ σημαντικό μέρος της κληρονομιάς μας έχει περάσει στα χέρια των ξένων. Πολλοί απ' αυτούς που πουλούσαν ήταν Τούρκοι. Όλοι εμείς που έχουμε δημιουργήσει ιδιωτικές συλλογές περιώσαμε ίσως σημαντικό κομμάτι από την πολιτιστική μας κληρονομιά που πιθανό να χανόταν κι αυτή".

"Νομίζω ότι πολλά απ' αυτά τα αρχαία που υπάρχουν στη συλλογή του Desmond Morris αγοράστηκαν εκείνους τους καιρούς, που δεν υπήρχε νομοθεσία, μεταξύ των ετών 1963-1974 μας είπε ο κ. Δημητριάδης. Όπως αγόραζα εγώ από τους Τούρκους, το ίδιο έκαναν και πολλοί ξένοι. Πιστεύω συγκεκριμένα πως ορισμένα κομμάτια από τη συλλογή του Morris, κάποια κόκκινα γεωμετρικά πρέπει να είναι από την περιοχή του Λιμνίτη και αρκετά άλλα από την περιοχή της Έγκωμης.

ΜΑΝΕΣ

Συμπυκνώσαμε την έγνοια μας στο χαμένο παιδί μας
κι αγνοούμε ό,τι άλλο γίνεται γύρω μας.
Δε μας εγγίζει η ζέστη, το κρύο, τα βάσανα
η τραγικότητα των στιγμών που περνούμε
δε μας φτάνει ο αντίλαλος κανενός γεγονότος
μια κι αναλλοίωτη κι αμετάθετη η έγνοια μας.
Κρατάμε σφιχτά τη φωτογραφία στον κόρφο μας
κι επωάζουμε το κλούβιο αυγό μας μιας ελπίδας
που δε θα καταλήξει - το ξέρουμε - ποτέ στην εκκόλαψη
έτσι ανεκκόλαπτο θα το πάρουμε μαζί μας.

Τάκης Νικολαΐδης